

Online- och webbnyheter för TLS medlemmar

Nr 2004:2 2004-03-05

Nyhetsbrevet produceras på uppdrag av Svensk förening för informationsspecialister (TLS). Syftet är att hålla medlemmarna à jour med online-/webbranschen. Det är inriktat mot information för yrkesmässig användning och avgränsat på i princip samma sätt som branschorgan som Information World Review (IWR), Electronic Information Report (EIR), EContent (EC), Information Today, Online etc. Dessa utgör också de viktigaste källorna vad gäller internationella nyheter. Beträffande Sverige hämtas nyheter av relevans från Computer Sweden (CS), Ny Teknik (NT), DN m fl.

Vintern har varit väl så händelserik som hösten vad gäller Sverige. Därför inleder jag med några kommentarer kring detta. På den internationella fronten har däremot det varit ganska tyst; åtminstone inga "braskande" händelser. (En verkligt stark kontrast mot samma period förra året! Då hände det "nästan ingenting" i Sverige men desto mer internationellt: D&B lade bud på Hoover's, EBSCO övertog divine/RoweCOM, Thomson köpte Delphion, BertelsmannSpringer var till salu, Yahoo! köpte Inktomi, Overture köpte AltaVista och AllTheWeb.).

Apropå "hänt" vill jag påminna om min princip att bara undantagsvis upprepa sådant som redan nämnts i tidigare nyhetsbrev. Detta sagt med anledning av att en hel del "nytt" vad gäller internationellt som inte nämns här "döljer" sig i förra numrets special från Online Information 2003.

Lars Klasén
Schlumberger InfoData
lars.klasen@infodata.se

Rättelse till förra nyhetsbrevet

I nyhetsbrev 2004:1 skrev jag att netLibrary representeras i Sverige av PrioInfo. Det var fel ty denna agentur upphörde i februari 2003. PrioInfo säljer dock fortfarande OCLC FirstSearch.

Vintern - lika händelsrik som hösten

I höstens sista nyhetsbrev avslutade jag inledningen med "Var förvissad om att även den närmaste tiden kommer att bli händelserik!" (i Sverige alltså). Jag blev sannspådd; något som alla som följt nyhetsflödet på TLS webbplats har kunnat konstatera. Där har strömmen av nyheter varit strid trots att där bara läggs ut nyheter av en viss dignitet.

Det började med att Byggtorget och Byggdoks databaser räddades av Schlumberger InfoData i sista sekund - bokstavligen. Nedläggningen var ju redan beslutad, personalen uppsagd och lokalerna skulle lämnas till årsskiftet. Räddningen var positiv inte bara för kunderna/användarna utan också för InfoData, förstås. Mindre positivt för InfoData var emellertid att PrioInfo nästan samtidigt lyckades ta över agenturen för LexisNexis i Sverige. Det ska nu bli spännande att se i vilken mån man lyckas ta marknadsandelar i Sverige från Factiva och Dialog, LexisNexis främsta konkurrenter. Marknaden är tuff!

I januari skrev Dialog för övrigt ett avtal med Retriever om att ge Retrievers kunder tillgång till bevakning av ytterligare 7.500 internationella källor. Lite överraskande, tycker jag. Dialog har ju traditionellt varit väldigt försiktiga med den här typen av samarbetsavtal. En ny inriktning? Vidare i januari

startade Agent25 ett nyhetsarkiv för sökning i artiklar på nätet som publicerats sedan 2002. Konkurrens med Presstext, Mediearkivets och Affärsdatas resp artikelarkiv?

Konkurrens, ja. Det är verkligen något som aktörerna på marknaden för rättsinformation online möter i allt högre grad - från staten. Nu senast har Domstolsverket lanserat sin webbplats med rättsfall från en rad rättsliga instanser i fulltext på nätet - gratis. Mer om detta här i nyhetsbrevet, som också redovisar två utredningar med förslag till fortsatta satsningar på det statliga rättsinformationssystemet - båda väldigt långtgående. Man kan här ställa sig frågan om hur detta rimmar med EU-kommissionens nyligen utfärdade direktiv om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn. De ursprungliga intentionerna var ju att gynna kommersiella aktörers möjligheter till återanvändning, inte att fälla dem (vilket om man vill vara pessimist/optimist (välj själv!) kan se framför sig). Även detta direktiv redovisas här, liksom andra statliga aktiviteter, såsom KB- och biblioteksutredningarna, Sturmarks/IT-strategigruppens idé om att göra SVTs, SRs och URs arkiv tillgängliga via nätet, ITPS-rapporten om den svenska IT-politiken - och så förstås några kommentarer till KBs nedläggning av Svesöks länkkatalog.

1. Internationellt

1.1 STM - allmänt

Elsevier ska lägga ner portalerna BioMedNet, ChemWeb och ElsevierEngineering.com. Enligt ett beslut, som ännu bara meddelats internt inom Elsevier, ska de tre slutanvändarinriktade portalerna BioMedNet, ChemWeb och ElsevierEngineering.com läggas ner. Orsaken är att man inte längre anser att marknadsföringseffekterna för Elseviers övriga verksamhet motiverar kostnaderna. Portalerna har varit gratis att använda men registrering har krävts för att nyttja dem fullt ut. BioMedNet har uppgett att den har över 1.1 miljoner "medlemmar". Abstracts till artiklar har varit gratis medan man för hela artiklar hänvisats till bl a ScienceDirect, British Librarys dokumenttjänst, m fl. Därutöver har portalerna gett tillgång till nyheter, kommentarer, information om böcker, jobbannonser mm. Elsevier kommer inte att stänga portalerna förrän man beslutat vad man ska göra med dem. Möjligen kommer en del av tjänsterna att överföras till Elsevier.com. (NewsBreaks 29/12 2003, IWR Jan., Febr. 2004, Online March/April 2004)

Elsevier-kunder revolterar. Missnöje med Elseviers "Big Deal"-avtal har på flera håll lett till hot om uppsägningar av tidskriftsabonnemang. Bland kunder som nämnts är Cornell University, Harvard och University of California. Många efterlyser möjlighet att handplocka tidskrifter. Efter hårda förhandlingar, delvis uppsägningar och eftergifter tycks dock godtagbara överenskommelser ha kunnat nås. Bland andra stora kunder som Elsevier tecknat nya avtal med finns JISC (UKs Joint Information Systems Committee). (IWR Dec 2003, Febr. 2004, Information Today Febr. 2004)

Tyska staten har svängt - kräver inte längre att FIZ Karlsruhe ska vara självbärande. Medan tyska staten på 1990-talet drev linjen att FIZ Karlsruhe skulle vara självbärande har man nu svängt och anser att det som ett viktigt nationellt intresse att säkra tillgången till information inom vetenskap och teknik. Därför värnar man om FIZ Karlsruhe - och därmed STN, som svarar för 60-70 % av dess verksamhet. 20 % av FIZ Karlsruhes verksamhet täcks av statliga medel. (Information Today Febr. 2004)

Dialog Choice erbjuder åtkomst till databaser efter eget val till fast pris. Dialog Choice erbjuder företag obegränsad tillgång till valfria databaser bland ca 70 st för ett fast årligt pris. Priset beror på hur många databaser som väljs samt hur många användare som ska kunna nyttja dem. Prissättningen är möjlig tack vare medverkan av de ca 40 producenterna bakom de 70 databaserna. Fler databaser är på väg in i Dialog Choice. Exempel på priser, baserade på det som uppges i prislistan: Tillgång till en av de billigaste databaserna för 1-5 användare kostar ca 2.500 kr per år, för över 2.500 användare ca 30.000 kr per år. En av de dyrare databaserna (t ex EIU WireServices) kostar på samma sätt mellan 180.000 kr och 700.000 kr per år. Paketpris tillämpas också. Exempelvis kostar 8 databaser i paketet

Pharmaceutical/Medical ca 90.000 kr per år för 1-5 användare; 370.000 kr per år för över 2.500 användare. Allt detta ska jämföras med Dialogs "traditionella" fastprispaket, t ex Enterprise Plan för verkliga storkunder, som kostar minst 750.000 kr per år, och Dialog Advantage, minst 75.000 kr per år. Dessa paket ger dock tillgång till många fler databaser. (NewsBreaks 9/2 2004, EContent Xtra 6/2 2004, EIR 16/2 2004)

Thomson ISI och NEC ska bygga Web Citation Index för vetenskapliga artiklar på webben. Det ska vara multidisciplinärt och skapas genom att kombinera NECs verktyg för "autonomous citation indexing" med tekniken bakom ISI Web of Knowledge. Det kommer att finnas i testversion under 2004 och ute på marknaden i början av 2005. (EContent Xtra 2/3 2004)

ISI HighlyCited.com utvidgas med 1.100 nya forskare under 2004. Denna webbplats, som är gratis att nyttja, kommer därmed att förteckna de 5.600 mest citerade och inflytelserika författarna inom vetenskap i världen. Bland de uppgifter som tillhandahålls finns kontaktuppgifter, uppdrag och - inte minst - referenser till publicerade artiklar. (Thomson ISI 5/2 2004)

Figaro-projektet är nedlagt. Det EU-stödda projektet Figaro för "alternativ" akademisk publicering med partners från Tyskland, Nederländerna, Italien, Polen, Belgien och Sverige (Lunds universitet) har lagts ner. Projektet startade i maj 2002 med en budget på ca 19 miljoner kr, varav EU-kommissionen stod för drygt 13 miljoner kr. Bakom nedläggningen tycks finnas svårigheter för projektledaren Utrecht University att hålla samman projektet, vilket ledde till att man i juni 2003 beslöt att dra sig ur det hela. Som en följd lät EU-kommissionen att "frysa" projektet och slutligen, efter att ha avslagit ett förslag från de resterande projektmedlemmarna om ett väsentligt bantat projekt, den 5/11 2003 besluta om nedläggning. Inget av detta framgår på projektets webbplats www.figaro-europe.net, som inte tyckts ha uppdaterats sedan 2002. (Brev från Stefan Gradmann, Univ. Hamburg, m fl (publicerat i Éphémérides bulletin d'information); Erasmus Electronic Publishing Initiative (weblog) 27/11 2004)

1.2 STM - databaser

STN lägger upp ABI/INFORM, Francepat och ytterligare 8 databaser från CSA. ABI/INFORM, som produceras av ProQuest, innehåller över 2.8 miljoner poster från och med 1971. Francepat innehåller patenthandlingar publicerade av INPI, totalt över 1 miljon poster med över 400.000 bilder. Vad gäller CSA rör det sig om databaser inom bl a bioteknik, ingenjörsvetenskap, miljö och bibliotek-/informationsvetenskap. STN har redan 19 databaser från CSA och uppfattas uppenbarligen inte som en lika allvarlig konkurrent till sin onlinetjänst IDS som Dialog, DataStar, EBSCO och SilverPlatter - från vars tjänster CSA dragit (eller håller på att dra) tillbaka sina databaser. Det kan ju också bero på bättre avtalsvillkor. (EContent Xtra 13/2 2004, NewsBreaks 16/2 2004, FiZ Karlsruhe 13/2 2004, STN Newslines 4/2, 27/2 2004)

Minesoft har lanserat Minesoft Patent Family Portal. Tjänsten tillhandahåller ett gränssnitt för att enkelt kunna granska "patent families and legal status". Den nyttjar EPO Open Patent Service/INPADOC. 70 länder och 40 patentverk täcks. I höstas lanserade Minesoft tillsammans med RWS Group databasen PatBase, vilken täcker 30 miljoner patentfamiljer. (Online Jan/Febr 2004)

CSAs nya "mega-databas" inom teknik Technology Research Database är nu online vid IDS. Den består av CSA Materials Research Database med METADEX, CSA High Technology Research Database och CSA Engineering Research Database, med totalt 5.5 miljoner referenser från 1962. (CSA 29/2 2004)

EI Village 2 har utvidgats med EI Backfile och NTIS. EI Village 2 har nu utvidgats med det som annonserades på Online 2003, dvs dels Engineering Index Backfile (1.8 miljoner referenser 1884-1969), dels databasen NTIS (U S National Technical Information Service). Bland övrigt innehåll finns Compendex, Inspec, ENGnetBASE, standards, patent, GlobalSpec, Scirus, LexisNexis News (EIR

22/12 2003, EContent Xtra 6/1 2004, NewsBreaks 6/1 2004, Information Today Febr. 2004, EI Village 2 25/2 2004)

Elseviers nya tjänst Scopus ska bli en "centralpunkt" för att finna information inom STM.

Tjänsten riktar sig till biblioteken. Lansering sker under fjärde kvartalet. (EIR 26/1 2004)

Elsevier satsar på mobil tillgång till information online inom medicin. Nya handdatorprodukten FIRSTConsult är avsedd för t ex läkare som går ronden (för diagnostik, administration mm). Elsevier kommer också att under 2004 att tillhandahålla över ett dussin böcker och 50 tidskrifter i handdatorversion. (EIR 22/12 2003)

Dialog lanserar ny databas om skadliga läkemedelsreaktioner. Den heter DIOGENES: Adverse Drug Events Database och tillhandahåller information om patientreaktioner som rapporterats till U.S. Food and Drug Administration (FDA). Producent är FOI Services. (Chronolog Jan/Febr 2004)

Dialog har kompletterat posterna i BIOSIS Previews med CAS Registry Numbers. (EIR 16/2 2004)

PsycEXTRA ersätter e-psyche. The American Psychological Association (APA) lanserar nu nya databasen för grå litteratur PsycEXTRA. Den baseras på innehåll från databasen e-psyche, som köptes av EBSCO i oktober och lades ner vid årsskiftet. PsycEXTRA finns bara online via APA och EBSCO. (NewsBreaks 13/2 2004, EContent Xtra 13/2 2004)

EU:s utsläppsregister EPER (European Pollutant Emission Register) nu online. Det redovisar uppgifter om 10.000 stora och medelstora företags utsläpp till luft och vatten vad gäller 50 förorenande ämnen. Företagen finns i 15 EU-länder samt i Norge. Ca 200 är svenska. Webbplatsen erbjuder många möjligheter att söka och presentera uppgifterna, även grafiskt och i XML-format för nedladdning. (www.eper.cec.eu.int) (EU-kommissionen 29/2 2004, DN 24/2 2004)

Webbplatsen Asian Resources for Librarians (Aardvark) länkar till över 500 asiatiska databaser. Det rör sig om databaser inom en rad områden: ekonomi/affärsinformation, statistik, vetenskap, teknik, bibliotekskataloger. De flesta är gratis. Aardvark drivs av Hongkongbaserade iGroup, "Asiens största distributör av databaser och e-tidskrifter". På webbplatsen finns också bland annat iGroups gratisversion av ERIC (med 1 miljoner referenser från 1996), en förteckning över 300 konferenser, litteratur mm för informationsspecialister. (www.aardvarknet.info) (ResearchBuzz 18/12 2004, Aardvarknet 28/2 2004)

1.3 Affärs-, marknads- och rättsinformation

Alacritude byter namn till HighBeam Research och ska ge Factiva och LexisNexis en match.

Dess nya tjänst HighBeam Research (som man kallar en "research engine") ger samlad tillgång till eLibrary (med 28 miljoner dokument, bl a från Gale), encyclopedia.com (inom kort) och Researchville.com. De två förstnämnda köptes i augusti 2002 från Tucows medan Researchville.com köptes i oktober 2002. HighBeam Research riktar sig med sitt pris 750 kr per år till kunder som inte anser sig ha råd att nyttja de dyrare Factiva och LexisNexis men som vill ha mer än gratistjänster typ Google. Det kan röra sig om småföretag, konsultföretag med större företag som kunder, journalister, studenter m fl. (EContent Xtra 12/1, 27/1 2003, NewsBreaks 26/1 2004, EIR 9/2 2004, Online March/Apr 2004)

IRN lanserar tjänster för marknadsanalys. Den ena, MarketresearchontheWeb.com (MROW), tillhandahåller direkta länkar till marknadsdata, register, statistik och branschnyheter vid 3.000 webbplatser i UK och övriga Europa. Abonnemang kostar från 2000 kr per år. Den andra tjänsten drivs tillsammans med ICC. Den kallas CMA, Company and Market Analysis, och erbjuder utredningar om företag eller marknader. Arbetet utförs på "pay-as-you-go"-basis av analytiker vid IRN, vilka bl a nyttjar ICCs databaser Plum och Aquila med uppgifter om 4.4 miljoner företag i UK och Irland. (www.irn-

research.com) (EContent Xtra 9/12 2004, IRN 9/12 2003, 22/1 2004, NewsBreaks 2/2 2004, TftTR Jan 2004).

Research and Markets har nylanserat webbplats för marknadsrapporter. Sökning kan ske bland 87.000 marknadsrapporter från hela världen, vilka också kan köpas. Bevakning av rapporter inom olika kategorier är gratis. (www.researchandmarkets.com) (TftTR Febr 2004)

Gratis sökmotorn SMEALSearch erbjuder citeringsanalys av funna artiklar inom ekonomi. Via denna sökmotor, som tillhandahålls av SMEAL College of Business, kan man såväl söka på sökord och författare som citerade författare - och ta fram funna gratis artiklar på webben i fulltext. (smealsearch.psu.edu) (ResearchBuzz 26/2 2004, SMEALSearch 27/2 2004)

Flera nya tjänster när Northern Light startar på ny kula. Den första är NL Business Research Library, som är en sökmotor för företag som ger tillgång till över 100 miljoner sidor från webben, miljontals tidskrifts- och tidningsartiklar i fulltext, nyheter i realtid mm. Tjänsten liknar NLs gamla Special Collection, med rapporter från EIU, Investext, Find/SVP, ICO och MarkIntel, 1.900 övriga källor (tidskrifter, tidningar, nyhetsbyråer) och mycket mer. Priset för ett företag är ca 150.000 kr per år för obegränsad användning. Annonser ska inte förekomma. (En allmänt tillgänglig, dvs troligen gratis, version av Business Research Library annonseras till i mitten av mars.) Den andra nya tjänsten är NL SinglePoint Market Research Portal, som erbjuder företag en väg in (inkl ett gränssnitt, samsökning mm) till flera källor med marknadsinformation (Forrester, Yankee Group, IDC, Frost & Sullivan m fl). Därtill marknadsför NL en "enterprise"-sökmotor, NL Enterprise Search Engine, som sägs klara 120 sökfrågor per sekund med bara en server för en databas med 5 miljoner dokument. Med lägre prestandakrav kan den hantera 25 miljoner dokument, fortfarande med bara en server. NL har ca 45 anställda i Cambridge, Mass. (ResearchBuzz 8/12 2003, EContent Xtra 9/12 2004, EIR 22/12 2003, TftTR 22/12 2003, Northern Light 23/2 2004, Online March/April 2004)

LexisNexis samlar information kring presidentvalet i USA i "Campaign 2004". Den är tillgänglig för LexisNexis abonnenter men en del finns också gratis tillgängligt. (NewsBreaks 27/1 2004)

Westlaw i helt ny skepnad med StatutesPlus. Efter ett och ett halvt års utvecklingsarbete har Westlaw lanserat sin tjänst i en helt ny skepnad. Den utgår från Westlaws nya produkt StatutesPlus. När användaren anger en önskad författning ges automatisk sökning efter och länkar till anknytande rättslig information. Tidigare var användaren tvungen att söka denna information via flera ingångar. (NewsBreaks 5/1 2004, EIR 19/1, 2/2 2004)

1.4 Affärsinformation: nyheter och bevakningstjänster

Dialog lanserar DialogPro NewsEdge. Det är en bevakningstjänst för nyheter i realtid inom eget valt område från 2.000 källor. Nyheterna kan levereras via e-mail med egen vald frekvens eller nås direkt online. Tjänsten riktar sig i första hand till mindre företag. Möjlighet finns också att nyttja hela NewsEdge online med dess information från 8.000 källor. (Econtent Xtra 27/2 2004)

EEVL har startat gratistjänst för tekniknyheter. Den heter OneStep Industry News och uppdateras var 15:e minut från ett ca 50 källor med nyhetsflöde i RSS, bland dem Moreover, BBC Tech News, CNET, CNN technology, Wired News och Scotsman.com/Sci&Tech. Avgränsning till önskad källa kan göras. Antalet nyheter per dygn tycks röra sig om flera hundra och de hålls sökbara i ett par veckor efter publiceringen. (TftTR Jan 2004, LK)

NewsGator Online Services lanserar bevakningstjänst för nyhetsinformation i RSS. Allt fler webbplatser tillhandahåller information i RSS-formatet. NewsGator bevakar ett antal sådana (från media till webbloggar) för att finna nyheter inom valda områden. Leverans av nyheter sker bl a via e-mail och till mobila enheter men nyheterna kan också läsas via webben. (NewsBreaks 19/1 2004, NewsGator 30/1 2004)

Nya webbplatsen Topix samlar in nyheter från webben och sorterar dem på 150.000 ämnesområden. Drygt 2.000 källor nyttjas. Nyheterna görs tillgängliga kontinuerligt och finns kvar i ca en månad. (www.topix.net) (ResearchBuzz 15/1 2004)

Esmerk bevakar nu även Mellanöstern. Efter att ha inkluderat källor från ytterligare 20 länder, bland annat ett flertal i Mellanöstern, bevakar nu Esmerk källor (bl a 800 dagstidningar) i 127 länder. Esmerk, som ingår i finska SanomaWSOY, erbjuder sina kunder individuell bevakning av egna ämnesområden och dagliga leveranser av referat på engelska av artiklar, nyheter etc. Totalt produceras 350.000 referat per år. (EContent Xtra 3/2 2004, Esmerk 3/2 2004)

1.5 E-tidskrifter, e-tidningar, fulltext

EBSCO ger tillgång till open-accesstidskrifter i sin tjänst A-to-Z. Det rör sig om tidskrifter som ingår i Directory of Open Access Journals, PubMed Central, Scielo m fl "portaler". Det totala antalet titlar i A-to-Z uppgår nu till över 40.000 st. (NewsBreaks 12/2 2004, EIR 9/2 2004)

HighWire startar Shop for Journals. Tjänsten ger möjlighet för bibliotek och andra att handplocka tidskrifter från anslutna förlags utbud. Abonnemang kan tecknas med respektive förlag eller med tidskriftsförmedlare. F n ingår närmare 30 förlag med ca 60 tidskrifter i Shop for Journals. Ytterligare 50 förlag har visat intresse för att medverka, varav 10 beräknas ansluta sig innan sommaren. Förlagen förbinder sig att tillämpa de särskilda Guidelines for Internet Access to Journals som anger hur institutionella kunder ska kunna nå och nyttja tidskrifterna. Shop for Journals kan ses som en reaktion på de stora förlagens "Big Deal"-paket. (highwire.stanford.edu/tfocis) (NewsBreaks 8/12 2003)

AIPs Online Journal Publishing Service (OJPS) nylanseras som Scitation. Scitation från American Institute of Physics (AIP) ger tillgång till bl a konferenshandlingar, standarder och tidskriftsartiklar (ca 600.000) från närmare 20 förlag. Sökning och abstracts är gratis (registrering krävs). Länkar finns till bl a ISI's Web of Science, MEDLINE, Chempot/Chemical Abstracts Service, SPIN, INSPEC, EDP Sciences, X-ArkiV och SLAC-SPIRES. Nytt är bland annat möjlighet till individuella anpassningar (t ex egna listor över publikationer) och nyheter. (EIR 5/1 2004, IWR Jan. 2004, Scitation 23/2 2004)

Ovids nya pay-per-viewtjänst för fulltext från tidskrifter täcker nu över 500 av de 900 tidskrifter som ingår i Journals@Ovid. Tjänsten kan nyttjas för köp med kreditkort av såväl användare till Ovid och SilverPlatter som av sådana som finner artiklar i PubMed eller "i" Microsoft Office 2003. Tjänsten nyttjar teknik från eMeta Softwares eRights. (EContent Xtra 9/12 2003, NewsBreaks 15/12 2003, IWR Jan. 2004)

CSA länkar till ProQuest. I enlighet med ett avtal mellan de bägge aktörerna erbjuds kunderna som nyttjar deras respektive onlinetjänster att från bibliografiska poster i CSAs databaser nå artiklar i fulltext i ProQuests databaser (ABI/INFORM m fl). (NewsBreaks 1/12 2003)

IEEE deltar med 120 tidskrifter i Virtual Journals in Science and Technology (VJ). Virtual Journals är onlinepublikationer med artiklar från ett antal vetenskapliga tidskrifter och kommer i och med IEEE's deltagande att länka till över 175 tidskrifter, bland dem Science och Nature. F n finns 5 VJs, bland dem nanoscale physics och biological physics. VJ sponsras av American Institute of Physics (AIP) och American Physical Society (APS). (www.virtualjournals.org) (EContent Xtra 5/12 2003)

ACS och BioMed Central bland många nya förlag i SwetsWise. ACS, American Chemical Society bidrar med 31 tidskrifter och BioMed Central med 26 (betal)tidskrifter. SwetsWise ger f n tillgång till över 7.800 tidskrifter i fulltext från ca 300 förlag. (Swets 26/1, 12/2 2004)

Ingenta lanserar bevakningstjänst. Tjänsten, som är det första "synliga" resultatet av Ingentas arbete på att ge integrerad åtkomst till ingenta.com och Ingenta Select (fd CatchWord), erbjuder bevakning av 6.100 e-tidskrifter och 20.000 tidskrifter i fax- eller Ariel-format. (NewsBreaks 12/1 2004, EContent Xtra 13/1 2004, Information Today Febr. 2004)

NewsBank nylanserar NewsLibrary. NewsBank har förvärvat NewsLibrary från Knight-Ridderföretaget MediaStream. NewsLibrarys "arkiv för nyheter" ger nu tillgång till ca 100 miljoner artiklar i fulltext från över 260 tidningar och andra nyhetskällor från 1970 och framåt. NewsLibrary riktar sig i första hand till individuella användare och små företag och erbjuder förutom abonnemang möjlighet till köp av artiklar för ca 30 kr per styck. (NewsBreaks 22/12 2003, 5/2 2004)

Sök gratis i New York Times artikelarkiv 1851-1995. Det rör sig om mer än 15 miljoner artiklar som kan sökas i fulltext, rubrik eller författare. Bibliografiska uppgifter samt första stycket är gratis; artikeln (pdf) kan köpas med kreditkort för 23 kr. ProQuest står för hanteringen. (pqasb.pqarchiver.com/nytimes/advancedsearch.html) (ResearchBuzz 18/12 2004)

HP digitaliserar Time. Det rör sig om 4.000 utgåvor från 1923, vilka kommer att tillhandahållas gratis för Times prenumeranter. (NewsBreaks 23/2 2004)

NewspaperDirect lanserar tjänst för biblioteken. Det rör sig om en specialversion av dess tjänst för omedelbart elektronisk leverans (för utskrift eller webbläsare) av fin 185 tidningar, bland dem Los Angeles Times, Washington Post, Sydney Morning Herald, La Stampa, Le Monde och Yomiuri Shimbun. (EContent Xtra 19/12 2003, NewsBreaks 12/1 2004)

Fulltext Sources Online nu i 2004 års version. Den är gratis tillgänglig för sökning på webben men som icke-abonnent får man bara reda på källans namn och inte vid vilken av 29 onlinetjänster (motsv) som den kan nås i fulltext. Fin täcks nära 23.000 källor (tidskrifter, tidningar, nyhetsbrev, nyhetsbyråer m fl). (www.fso-online.com) (EContent Xtra 13/1 2004, FSO 25/2 2004)

1.6 E-böcker

Ebrary fick 300 % fler kunder under 2003; 95 % av abonnemangen förnyades. Ebrary tillhandahåller nu över 35.000 böcker mm från 175 förläggare. Nytt för 2004 är tillgång till D&B International Business Reports (D&B Country Reports, Country RiskLine och Export Guides) med data från 700 rapporter/guider och Harris InfoSource Industry and Manufacturing Reports (med 300 kontinuerligt uppdaterade rapporter). (NewsLink Jan 2004, ebrary 5/1 2004)

Adobe öppnar nätbokhandel för försäljning av böcker i pdf. De kostar mellan 30 och 130 kr. Man samarbetar med flera stora amerikanska förlag, bl a HarperCollins och Simon & Schuster. Fler är på gång. (www.digitalmediastore.adobe.com) (ComputerSweden.se 16/12 2003)

McGraw-Hill startar "ingenjörsportalen" AccessEngineering.com i vår. Den följer i spåren av portalerna AccessScience.com och AccessMedicine.com och ska ge tillgång till McGraw-Hills ingenjörsinriktade titlar typ Engineering News-Record (ENR). (EIR 2/2 2004)

1.7 Onlinemarknaden - allmänt

Den globala marknaden för STM-publicering ökade bara 3 % under 2003. Under perioden 2000-2002 var den årliga tillväxten 6 %. Totalt omsattes år 2003 ca 55 miljarder kr. Detta enligt Electronic Publishing Services (EPS). (IWR Dec. 2003)

Onlinetjänster inom STM får allt fler abonnenter medan affärsinformation stagnerar. EIRs kvartalsvisa redovisning av abonnenter/kontrakt (företagslicenser) visar följande vad gäller 3:e

kvartalet 2003 jämfört med 2002: Dialog 1.29 miljoner abonnenter (+2.5 %), Factiva 1.6 miljoner (+0.9 %), Nexis 1.18 miljoner (+0.9 %), WSJ.com 686.000 (+ 3.2 %), Ovid 60.000 (+ 20 %) och MultexNet 50.000 (-2 %). Hoover's Online 9.550 kontrakt (+10.4 %), Science Direct 2.200 (+15.8 %), OneSource/Business Browser 752 (-8.4 %), Multex 205 (3.5 %) och Comtex 695 (-15.8 %). (EIR 8/12 2003)

Nedgång för abonnenter på finansiella tjänster 2003 - men optimism inför 2004. Totalen för de 12 aktörer som EIR håller koll på var 1.35 miljoner abonnenter, vilket är 3.3 % mindre än 2002. Här några uppgifter om antal abonnenter 2003 jämfört med 2002. Dow Jones Newswires 293.000 abonnenter (-4.3 %), Bloomberg 262.000 (+5.2 %), Reuters 3000 Xtra 262.000 (- 11.2 %), Thomson Financial/Thomson ONE 102.500 (-6.8 %), Standard & Poor MarketScope 98.000 (- 3 %), FTInteractive Data 86.000 (3.6 %), TheStreet.com/RealMoney.com 85.000 (3.7 %) och Track Data/myTrack 56.000 (-9.7 %). (EIR 23/2 2004)

Onlineindustrin uppåt på börsen. Börskursen ökade med över 24 % år 2003 för de ca 30 börsnoterade företag EIR man följer. (Yahoo!, Verity, Thomson, Reed Elsevier etc etc). (EIR 12/1 2004)

1.8 Onlinemarknaden - aktörer

Thomson ökade med 2.2 % till 56 miljarder kr under 2003. Omsättningen för de största sektorerna var så här: Legal & Regulatory (med god tillväxt för bl a Westlaw, Checkpoint och FindLaw) 23 miljarder kr (6.2 %), Scientific & Healthcare (med god tillväxt för bl a Micromedix, Web of Knowledge, Web of Science - men minskning för patent) 5.5 miljarder kr (9.8 %), Learning 15 miljarder kr (0.8 %) och Financial 11 miljarder kr (- 4.6 %). (EIR 23/2 2004)

Thomson Financial köper konkurrenten CCBN. CCBN har ca 3.000 kunder. Den enda återstående större aktören på CCBNs marknad, Shareholder.com, har ca 800 kunder. (EIR 9/2 2004)

Gale skär ner och mister namnkunnig vd. Pga av minskad försäljning till biblioteken minskade Gale i vintras sin personal med 5 %, 181 personer. Missnöjde med detta beslut ledde till att också vd Allen Paschal lämnade företaget. (IWR Febr. 2004)

OneSource köps av ValueAct Capital. ValueAct äger sedan tidigare 32 % av OneSource. Bakom köpet finns OneSource's minskade inkomster och vinster. Verksamheten ska fortsätta som tidigare. OneSource tillhandahåller affärs- och finansinformation med information från 2.500 källor från över 30 producenter (bl a Comtex, D&B, Investext och Multex) och dess Business Browser tillhandahåller information om 1.7 miljoner företag. OneSource främsta konkurrenter är Hoover's, Factiva och LexisNexis och man har ca 800 kunder. (NewsBreaks 23/2 2004, EContent Xtra 24/2 2004)

D&B fortsätter skära kostnader trots ökad omsättning och plusresultat. Man avser att minska sina kostnader med över en halv miljard under 2004. D&B omsatte ca 3 miljarder kr under 2003, 13.6 % mer än 2002 (eller 4 % om hänsyn tas till förvärv och växelkurser). Hoover's Online, som D&B köpte i början på 2003, omsatte ca 75 miljoner kr. Av D&Bs totala omsättning rörde 76 % försäljning via webben, vilket är en klar uppgång från år 2002 då andelen var 65 %. Målet är 80 %. (EIR 9/2 2004)

Reuters tillbakagång på väg att hejdas. Även om man Reuters räknar med en fortsatt nedgång i abonnemangsinträder under första kvartalet 2004 (9 %) så anser man nu botten är nådd och att en återhämtning kommer att ske under 2004. Reuters dotterföretag Instinet fortsätter dock att spara: under 2004 ska man genomföra besparingar om 230 miljoner kronor, vilket man ska nå genom att minska personalen med 15 % (185 personer). (EIR 19/1 2004)

Dow Jones på väg mot bättre tider. Det har gått dåligt för Dow Jones under de senaste åren, mycket beroende på den dåliga marknaden för annonser. Men nu tycks det ha vänt. Under de två sista kvartalen 2003 ökade intäkterna för första gången på länge; under fjärde kvartalet med 6 %. Så trots att omsättningen för helåret 2003, ca 11 miljarder kr, var 0.7 % lägre än 2002 så har man nu gott hopp om framtiden. Av omsättningen rörde 1.6 miljarder kr elektronisk publicering, vilket är en ökning med 4 % jämfört med 2002. Antalet abonnenter på WSJ Online ökade med 1.5 % till 689.000. (EIR 2/2 2004)

Factiva utser ProQuest som distributör för den akademiska marknaden i Europa. Det avtal som tidigare funnits för Nordamerika har nu utsträckts även till Europa, Mellanöstern och Afrika. (ProQuest 16/12 2004, IWR Febr. 2004)

YellowBrix köper FluentMedia. Båda företagen tillhandahåller affärsinformation från olika medier för webbplatser, intranät och extranät. De konkurrerar med MarketWatchs Pinnacor, NewsEdge och i viss mån Factiva. YellowBrix, vars specialitet är "intelligent" analys och kategorisering av insamlad information, omsätter ca 75 miljoner kr. (EContent Xtra 6/2 2004, EIR 16/2 2004, KMWorld 11/2 2004)

MarketWatch på plus 2003 för första gången. Det beror till stor del på en starkt ökad annonsförsäljning, ca 200 miljoner kr (27 % mer än år 2002). De totala intäkterna år 2003 var ca 350 miljoner kr. MarketWatchs sammanslagning med Pinnacor har nu godkänts av alla parter och verksamheten fortsätter under namnet MarketWatch. (EContent Xtra 20/1 2004, EIR 9/2 2004)

Edgar Online minskade med 11.5 % under 2003. Omsättningen var ca 110 miljoner kr och man gick med förlust. Edgar OnlinePro har ca 27.000 abonnenter. (EIR 16/2 2003)

Ingenta snart på break-even. Visserligen var 2003 års intäkter (ca 100 miljoner kr) 2.1 % lägre än 2002, men pga att man koncentrerat verksamheten till bara två kontor, ett i UK och ett i USA, har man lyckats minska sina kostnader avsevärt. (EIR 26/1 2004)

McGraw-Hill ökade 4 % till 35 miljarder kr under 2003. (EIR 9/2 2004)

Cingular Wireless köper AT&T Wireless för 300 miljarder kr. Försäljningen av amerikanska mobiltelefonoperatören AT&T initierades av en större förlust för 2003 än väntat. Det nyfusionerade företaget, som ska heta Cingular Wireless, kommer att omsätta sådär 230 miljarder kr och blir därmed den största mobiltelefonoperatören i USA. (DN 19/2 2004, EContent Xtra 20/2 2004, SvD 18/2 2004)

1.9 För informationsspecialister

Information World Review startar virtuell online-mässa. Mässan, som heter "Online Information Online", öppnas i slutet av mars på adress <http://www.online-information.co.uk/online> och ska precis som en "riktig" mässa erbjuda utställare i montrar, produktpresentationer, föredrag (dvs papers), kurser (white papers mm), presentationer av praktikfall och branschnyheter. Men till skillnad från en vanlig mässa ska den vara öppen dygnet runt och aldrig avslutas. Även på detta kan nämnas att merparten av konferensdokumentationen från Online Information 2003 nu gjorts tillgänglig på <http://www.online-information.co.uk/2003proceedings/>. Årets Online Information 2004 äger rum i London 30/11-2/12.

Information World Review ändrar skepnad och blir gratis. Fr o m februari-numret är IWR inte bara mindre till formatet (tabloid) och antal sidor utan är också gratis - men bara för sådana som är "qualified" (vad det nu innebär?). (IWR Febr 2004)

Information Today förändrar sitt konferensutbud. Som informerats om i nyhetsbrev 2004:1 ställer Information Today in sitt National Online Meeting under 2004, som har ägt rum i New York i maj varje år sedan 1980. Men man har ju en rad andra evenemang i sitt utbud. Ett nytt sådant är Enterprise

Search Summit (ESS) som äger rum i New York i maj. Den riktar sig till informationsadministratörer och informationsspecialister som planerar, väljer ut och nyttjar information för intern sökning inom en organisation. (NewsBreaks 9/1 2004, Information Today Febr 2004, IWR Febr. 2004)

EContent 100 2003 ute. Tredje upplagan av Information Todays "list of companies that matter most in the digital content industry" finns nu till nedladdning på www.infoday.com. De 100 företagen (inom allt från online till KM) beskrivs vardera med upp till tio rader text. (EContent dec. 2003)

Special Libraries Association ska kallas SLA i fortsättningen. Det har dess ledning beslutat. Orsaken sägs vara att informationsspecialister utanför Nordamerika misstolkar ordet "special libraries" och därför låter bli att kontakta eller ansluta sig till SLA. (EContent Xtra 2/3 2004)

OCLC publicerar "strategisk vision". Det gör man i rapporten "2003 OCLC Environmental Scan: Pattern Recognition", vilken är baserad på ett dokument framtaget för OCLCs "Board for internal planning". Här ges en översikt över fakta (allt från antal bibliotek i olika länder till användning av Google) och ett antal faktorer (allt från digitala arkiv till vetenskaplig publicering och open access) som påverkar framtiden för bibliotek, museer, arkiv och bibliotekarier. OCLC hoppas att rapporten ska leda till diskussioner i hela biblioteksvärlden, till nya idéer och till aktiv planering inför framtiden. Den är baserad på intervjuer med över 100 experter och informationsspecialister i en rad olika organisationer och är indelad i 7 delar: Introduction, Social landscapes, Economic landscape, Technology landscape, Research and learning landscape, Library landscape och Future frameworks. Diagram, bilder etc gör rapporten lättillgänglig - och den rekommenderas starkt till läsning av Barbara Quint, chefredaktör för Searcher, som t o m uttrycker att "With luck, this could become a watershed moment for the design of future information services. Even if that does not occur, it can only help to crystallize and share one's thinking on the future in which we all must live". (www.oclc.org; länk till rapporten finns på första sidan). (NewsBreaks 19/2 2004, Information Today Febr. 2004)

1.10 Sökmotorer

Yahoo! har ersatt Google med en egenutvecklad sökmotor. Det innebär ett hårt slag för Google eftersom Googles Yahoo!-verksamhet svarade för ca 26 % av hela sökmotormarknaden (oktober 2003). Googles egen sökmotor svarade för 35 % och dess AOL-verksamhet för 16 %. Yahoo! omsatte 12 miljarder kr år 2003, hela 71 % mer än år 2002. Yahoo! uppger inte hur många webbsidor som indexerats, men de uppskattningar som gjorts pekar på ca 2 miljarder. Databasen lagrar upp till så mycket som 500 KB per sida, vilket kan jämföras med Googles maximala 101 KB. (MediaPost 7/1 2004, OPA Intelligence Report 20/1 2004, Yahoo! 18/2 2004, InternetBrus.com 19/2 2004, CS 20/2 2004, TftTR Febr 2004)

Yahoo! börjar tillämpa paid inclusion. Det innebär att man tar betalt av företag som vill försäkra sig om att bli representerade i Yahoo!s index. (CS.se 2/3 2004)

Microsoft utvecklar en helt ny sökmotor; ska byggas in i Windows. Bedömare tror att den är klar att lanseras 2005. Avsikten är förstås att då ta upp kampen med Google. (NYT 1/2 2004, CS 9/2, 20/2 2004, Uppsnappat.se 20/2 2004)

Google blir ännu större - utökar sitt index till över 6 miljarder poster. Google är återigen i stark ledning bland webbens sökmotorer i och med att man nu utökat sitt index till över 6 miljarder poster, varav 4.28 miljarder utgörs av webbsidor, 880 miljoner av bilder och 845 miljoner av Usenet-poster. Google är webbens mest populära sökmotor och används av ca 70 % av Internetanvändarna. (Google 17/2 2004, InternetBrus.com 18/2 2004, Uppsnappat.se 20/2 2004, CS 20/2 2004, ResearchBuzz 26/2 2004)

Google på väg mot börsen - eller inte? Sedan årsskiftet har det gått envisa rykten om att Google ska introduceras på börsen under andra kvartalet i år. Det sägs att börsnoteringen ska skötas av invest-

mentbankerna Morgan Stanley och Goldman Sachs och den, enligt ryktena, skulle kunna ge uppmot 30 miljarder kr. Lika envist har uppgifterna förnekats av Google. Google värderas till över 70 miljarder kr. Googles årliga intäkter uppskattas till i storleksordningen 7 miljarder kr och nettovinsten till 1.5 miljarder kr. (TT 6/1 2004, TDN Finans 7/1 2004, IDG 7/1 2004, DN 7/1 2004, SFGate 3/2 2004)

Google experimenterar med boksökning. Först kom referenser från IEEE, sedan katalogposter från OCLC, snart böcker ... Experimentet kallas Google Print och det som indexerats är böckernas första kapitel, recensioner och liknande. I de samtal som förs med förlag är det dock fulltext man talar om och siktar på. (IDG.se 18/12 2003, ResearchBuzz 18/12 2003, NewsBreaks 22/12 2003)

Nygammal sökfunktion hos Google: SearchGrids. Funktionen SearchGrid ger en detaljerad redovisning i form av en matris av hur många träffar som ges av sökord i en sökfråga kombinerade med andra sökord. Prova själv på <http://blog.outer-court.com/search-grid>. (Anm 1: Nyttja Old SearchGrid, inte den nya FindForward.com). (Anm 2: Varför "nygammal"? Jo, därför att motsvarande funktion fanns i ESA/Quest-sökspaket på 1970-talet, benämnd Intersect.). ResearchBuzz 12/2 2004, LK)

Lycos slutar med sin sökmotorverksamhet. Det har gått dåligt för Lycos. Som ett resultat lägger man ner sin sökmotor och ersätter den med en portal med kontaktforum, spel, e-handel mm. Vissa delar är avgiftsbelagda. Därtill ska minska personalen med 20 %, 90 personer. Förra året skar man ner med 240 personer. (Reuters 11/2 2004, Internetnews 12/2 2004, InternetBrus 15/2 2004, CS16/2 2004)

Sökfrågor med 2 sökord är vanligast vid användning av sökmotorer. Enligt OneStat bestod under december-januari 33 % av alla sökfrågor mot sökmotorer typ Google, MSN och Yahoo! av 2 sökord. (I april 2003 var motsvarande andel 29 %.) 26 % av frågorna består av 3 sökord. Sökfrågor med bara 1 sökord kommer först på tredje plats med 19 %. (I april 2003 var motsvarande andel 25 %.) Därefter följer 4 sökord: 12.8 %, 5 sökord: 5.6 %, 6 sökord 2.3 % och 7 sökord 1 %. (OneStat 2/2 2004)

1.11 Informationshantering

Åtkomst till Factiva integreras i PeopleSofts portalprodukter. Det gäller PeopleSoft Enterprise Portal 8.4 och 8.8, vars kunder kommer att kunna nå Factivas tjänst och information via det egna gränssnittet. (EContent Xtra 18/2 2004)

FAST Data Search tycks populär bland onlinetjänster. Scirus har nyttjat produkten länge. I somras meddelade LexisNexis att man valt FAST för sin nya plattform Total Search. Nu har FAST också valts av Alacritude för tjänsterna eLibrary och Encyclopedia.com. FAST köpte AltaVistas sökmotor i somras, och nu tycks det som om man lyckats med att migrera i alla fall en del av AltaVista-användarna till FAST. (Information Today Dec. 2003)

FAST Data Search har valts som sökmotor för norge.no. Norge.no är norska regeringens officiella Internetportal motsvarar närmast vår SverigeDirekt. (EContent Xtra 16/12 2003)

BRS/Search byter namn till Livelink Discovery Server. Open Text byter namnet på denna veteran bland IR-produkter för att betona dess samhörighet med dess andra produkter inom informationshantering. Samtidigt annonseras release 9.0 av produkten, vilken bland annat innefattar ett helt nytt gränssnitt i Java. (Open Text 24/2 2004)

W3C har godkänt standarder för "den semantiska webben". Det rör Resource Definition Framework (RDF) och OWL Web Ontology Language (OWL), vilka enligt W3Cs direktör Tim Berners-Lee utgör grundvalen för tillämpningar för den semantiska webben. (NewsBreaks 16/2 2004)

1.12 Diverse

BBC ska lägga ut material från TV och radio gratis på webben i höst. Det rör faktagprogram och "klipp" på upp till tre minuter. Efter en utvärderingsperiod om 18 månader ska man besluta om man ska gå vidare med flera typer av material. (BBC News 3/3 2004)

Internet svarar för 10 % av europeernas mediekonsumtion. Största delen av deras tid spenderas dock på tv, 41 %. Radio kommer på andra plats med 28 %. Dagstidningar står för 13 % och tidskrifter 8 %. Av Internetanvändarna är det dock 43 % som spenderar mer tid på Internet än tv. Var tredje använder Internet dagligen. Allt enligt en undersökning utförd av European Interactive Advertising Association (EIAA). (netimperative 3/12 2003, The Guardian 1/12 2003)

Världsmarknaden för reklam på Internet Q4 2003 16 miljarder kr - lika mycket som Q4 2000. Marknaden för hela året 2003 var ca 53 miljarder kr. En stor skillnad mot 2000 är dock att en stor del numera rör s k "paid search": 15 miljarder kr bara i USA. Branschanalytiker räknar nu med att marknaden för reklam på Internet helåret 2004 kommer att slå helåret 2000 - äntligen. (OPA Intelligence Report 17/2 2004, ClickZ Network 12/2 2004)

Internetannonser svarar bara för 1.5 % av reklammarknaden i Europa, i kronor räknat ca 7 miljarder år 2003. Detta enligt Forrester, som också ger en prognos för år 2008 på 13 miljarder kr. I USA var Internets andel av reklammarknaden år 2003 3.3 %, enligt Nielsen/Netratings. (netimperative 3/12 2003, AdAge.com 11/2 2004)

1.6 % av detaljhandeln i USA är Internetbaserad. Intäkterna under 2003 blev närmare 400 miljarder kr. (CS 25/2 2004)

Bredband ökar starkt i USA. Antalet abonnenter i slutet av 2003 var 16.4 miljoner, vilket är 41 % mer än 2002. Störst var Comcast med nära 5 miljoner. Dial-up minskade samtidigt med 7 % till 50 miljoner abonnenter (varav AOL svarar för 31 miljoner). I Västeuropa rapporteras att andelen bredbandsabbonenter hos de största Internetoperatörerna nu är mellan 7 % och 9 %. I Tyskland abonnerar 28 % av T-Onlines abonnenter på bredband. Motsvarande andel för franska Wanadoo är 33 %. (EIR 16/2 2003, IDC Nordic 15/1 2004)

Japanska NTT Docomo har fått sin 2-miljonte 3G-kund. Docomo startade som första mobiloperatör med 3G i oktober. Först gick det trögt och inte förrän i somras nådde man upp till 1 miljon abonnenter. Men sedan dess har det alltså gått snabbt. (Ny Teknik 4/2 2004, Telekomidag.com 30/1 2004)

2. Sverige

2.1 Onlinetjänster/betaltjänster

PrioInfo tar över agenturen för LexisNexis från Schlumberger InfoData. Sedan i december är PrioInfo ny representant för LexisNexis i Sverige (och Island). Schlumberger InfoData blev svensk representant för LexisNexis i november 1999.

Kommentar: Man kan anta att bakom beslutet att välja en ny representant finns det jag nämnde i nyhetsbrev 2004:1, dvs "en förändrad marknadsstrategi vad gäller Europa, triggad av en besvikelse över att tillväxten inte motsvarat förväntningarna. Vad jag förstår är det egentligen bara i UK som LexisNexis har en ordentlig marknadsandel; något man delvis köpte sig till i och med förvärvet av FT Profile i början av år 2000." Till saken hör att LexisNexis möblerade om i ledningen i UK förra året, samtidigt som ansvaret för Sverige övertogs av Londonkontoret efter att ha legat i Frankfurt. /LK (InfoData dec 2003, PrioInfo 17/12 2003)

Byggtorget och Byggdoks databaser räddades när Schlumberger InfoData tog över. InfoData förvärvade i december Byggtorget, databaser och annan teknik från stiftelsen Byggdok. Därmed räddades tjänsten och databaserna i sista sekund från den nedläggning som redan beslutats. (Se nyhetsbrev 2003:6). Delar av personalen har anställts av InfoData, som redan den 15 december hade Byggtorget i sin drift.

Samtal pågår med KTHB om en lösning för att också bevara Byggdoks unika samlingar. Tanken är även att underlätta kopiebeställningar och utlån till Byggtorget användare.

Kommentar: När nyheten om Byggdoks nedläggning till årsskiftet briserade i början på november så utlöste den inte bara en våg av starka reaktioner och beklaganden bland informationsspecialister (bl a från TLS) och användare utan också en febril aktivitet bland några av informationsbranschens aktörer för att rädda driften. Efter en rad invecklade turer lyckades detta alltså. InfoDatas stabila position på den svenska onlinemarknaden bör garantera en fortsatt produktion och drift av databaserna även på sikt och att inget avbräck drabbar Byggtorget kunder. Intressant att notera är att InfoTorg tillhandahåller ett likartat komplement till databaserna som Byggtorget hittills erbjudit, nämligen såväl Fastighetsdata som viss rättsinformation. Byggtorget kommer, förutom att som hittills tillhandahållas som en "egen" tjänst, också att göras tillgänglig på InfoTorg. (Byggdok 2003-12-05, InfoTorg dec 2003, BBL 2003:10, LK)

Retriever i samarbete med Dialog. Retriever AB har skrivit avtal med Thomson Dialog om att ge Retrievers kunder tillgång till bevakning av ytterligare 7.500 internationella källor. Det innebär en avsevärd ökning av antalet källor eftersom Retriever idag indexerar ca 1.800 källor, de flesta nordiska men även många internationella. Majoriteten av de 7.500 källor som Dialog bevakar är tryckt media. I flertalet av dem bevakas alla artiklar och materialet indexeras i sin helhet. I bevakningen ingår även nyhetsbyråer, radio- och tv-material, nyhetsbrev och pressmeddelanden. Sökräffarna presenteras som vilka källor som helst i Retrievers gränssnitt och artiklarna är möjliga att läsa i sin helhet. Retriever AB har 22 anställda fördelade på kontoren i Stockholm och Oslo. (Retriever 15/1 2004)

Agent25 utmanar Mediearkivet och Presstext med sökbart nyhetsarkiv. Agent25 har lanserat ett nyhetsarkiv, "Research", som gör det möjligt att söka artiklar på nätet som publicerats sedan mitten av 2002. Arkivet är en tilläggstjänst till Agent25:s tjänst för bevakning av artiklar mm i hundratals källor på nätet från Sverige och andra länder. Bland källorna finns ett stort antal tidskrifter och dagstidningar. Omkring 5.000 nya artiklar tillförs dagligen arkivet. Den nya tjänsten innebär en ny konkurrens för de etablerade tjänsterna för sökning i svenska medier, framför allt för Mediearkivet och Presstext men även för Affärsdata. (Agent25 2004-01-20)

Notisum Rättsnätet lanserar Svensk Lagsamling. Rättsnätet kommer "i ny kostym" till våren, bl a med nytt gränssnitt. Svensk Lagsamling består av alla gällande SFS i konsoliderade versioner. I Rättsnätet ingår också referat från HD (fr o m 1994 samt de senaste i fulltext), RÅ, RH och AD. Även gällande myndighetsförfattningar och EG-rättens författningar ingår. En förändring är att man kommer att kräva registrering av alla användare, även för de som bara önskar nyttja gratisinformationen. (Notisum)

Norstedts Juridiks lägger ut ytterligare kommentarsböcker online i Juriforum. Det rör Aktiebolagslagen och Inkomstskattelagen. Sedan tidigare finns kommentarerna till Brottsbalken och Rättegångsbalken tillgängliga. (NJAB 22/1 2004)

Svenska Akademiens ordlista (SAOL) nu betaltjänst. Kostnad: 150 kr per år. Bakom står Svenska Akademien, Norstedts ordbok, Språkdata och Wordfinder. Wordfinder har vid sidan om SAOL också börjat tillhandahålla ordböcker för 20 kr/månad via sin "uthyrningsportal" (www.wordfinder.net). (www.saol.nu) (Wordfinder 15/12 2003, 1/2, 16/2 2004, SAOL 27/1 2004)

Schlumberger InfoData har lanserat EuroContactPool. Tjänsten har utvecklats i samarbete med EU-kommissionen (e-Content) och Eurogate. Den tillhandahåller förutom möjligheten att göra adressurval online bland 13 miljoner företag i Frankrike, UK, Tyskland, Spanien, Nederländerna, Italien, Sverige och Portugal (för t ex DM-ändamål) också online tillgång till företagsinformation. Det rör dels

kreditinformation från Graydon om 22 miljoner företag i Europa, dels via nätverket EBR, European Business Register, tillgång till 14 europeiska länders officiella företagsregister. (InfoData 1/3 2004)

PrioInfo i samverkar med Taylor & Francis erbjuder e-boksplattform med över 6.000 e-böcker. Det rör sig om aktuella engelskspråkiga fackböcker inom filosofi, humaniora, geografi, sociologi m fl områden. PrioInfo skriver att "Vi har under år 2003 kunnat uppleva något av ett genombrott för e-boken. ... Idag har drygt 200.000 forskare och studenter tillgång till e-böcker genom licenser som tecknats framför allt av universitets- och högskolebiblioteken i de nordiska länderna." (PrioInfo 15/12 2004)

2.2 Gratistjänster

Domstolsverket lanserar ny webbplats med rättsfallsreferat i fulltext - gratis. Inom ramen för det offentliga rättsinformationssystemet har Domstolsverket skapat en webbplats med vägledande avgöranden som rapporterats in från Högsta domstolen, hovrätterna, Miljööverdomstolen, Regeringsrätten, kammarrätterna, Domstolsverket, Rättshjälpsnämnden, Arbetsdomstolen, Marknadsdomstolen och Patentbesvärsrätten samt föreskrifter, remissyttranden och på sikt handböcker från Domstolsverket. Informationen är gratis, något som säkerligen inte uppskattas av de aktörer på den rättsliga informationsmarknaden som sedan tidigare erbjuder merparten av denna information i sina onlinetjänster mot avgift. (DV 6/2 2004, LK)

Bonniers "kontaktdatabas" Proodle täcker 1.1 miljoner företag i 15 länder i Europa. Efter en del igångkörningsproblem är Proodle nu tillgänglig. Den är baserad på bland annat PARs, Hoppenstedts och ICCs register och innehåller uppgifter om adress etc samt i vissa fall omsättning, antal anställda, befattningshavare, produktutbud mm. Allt är gratis efter registrering. (Proodle 27/2 2004)

SvD, Affärsvärlden och Ny Teknik sampublicerar nyheter på sina webbplatser. Starten skedde i mitten på december. Syftet är att öka trafiken till webbplatserna. (Dagens Media 9/12 2004)

Worldlight.com förnyar sin sökmotor entireweb.com. Svenska Worldlight.com AB köpte i november 2001 större delen av Euroseek och dess sök teknik. Nu uppgraderar man sökmotorn, som idag innehåller 100 miljoner webbsidor. I slutet av 2004 ska man ha 500 miljoner. (CS 13/2 2004)

KB lägger ner Svesöks länkkatalog. Kungl biblioteket (KB) meddelade den 5 februari att Svesök länkkatalog har upphört.

Svesök startade 1998. Länkkatalogen var den del av Svesök som innehöll det redaktionellt bearbetade materialet. Här fanns länkar till ett antal svenska webbplatser, vilka valdes ut, katalogiserades och beskrevs av ett 20-tal redaktörer vid ett antal bibliotek. Kvar i Svesök finns nu den databas som innehåller Kulturarw3:s levande länkar och som indexeras utan redaktionell granskning. Kulturarw3 är KBs projekt för insamling av den svenska webben.

Kommentar: Av KBs meddelande framgår inte varför man beslutat att upphöra med Svesöks länkkatalog. Man kan dock anta att det beror på att det redaktionella arbetet anses som alltför resurskrävande. Antagandet baseras på det som framkommer i en debattartikel (av undertecknad .../LK) i TD 58(2003)3 i höstas, där det uppges att av över etthundra undersökta länkar så var det bara hälften som fungerade. Slutsatsen var att "Svesök tycks vara en skandalös misskött sök- och länkplats", något som naturligtvis rimmade illa mot bakgrund av KBs uttalade ambitioner, nämligen att "Svesök är början till en nationalbibliografi för den svenska webben". I debattartikeln påminns också om hur KB 1998 viftade bort alla varningsord om att dra igång sök- och länkplatser som baserades på ett resurskrävande underhåll. Nu 2004 ser vi att varningarna hade fog för sig. Flera av de sök- och länkplatser som startades under denna tid är nedlagda medan andra går på knäna. (KB 5/2 2004, TD 1998:3/4, 2003:3, LK)

2.3 Kommande tjänster

Det svenska litteraturarvet ska samlas i Litteraturbanken. Den byggs av Svenska Akademien tillsammans med KB och Språkbanken i Göteborg och ska innehålla skönlitteratur, poesi och prosa, men också historiska och religiösa verk. Allt ska bli gratis tillgängligt. Riksbankens Jubileumsfond tillhandahåller 3 miljoner kr för en två års pilotverksamhet, men Horace Engdahl, som tillsammans med Sven Linqvist tog initiativ till Litteraturbanken, säger att avsikten är att Litteraturbanken ska inrättas "för evärdeliga tider". KB uppger att "avsikten är att den ska bli permanent, om finansieringen kan lösas. Det kommer att ta minst 10-20 år innan den är fullt utbyggd. Huvudsakligen är det personal från Språkbanken och KB som kommer att arbeta med projektet". (Litteraturbanken nämns f ö i KB-utredningen). Engdahl räknar med att även samtida verk ska kunna täckas in eftersom "de flesta verk förlorar sitt kommersiella intresse när den första utgåvan gått ut". (Sv Akademien 29/1 2004, SvD 21/1 2004, KB 22/2 2004)

Ljud- och bildarkivet planerar att göra 5.500 journalfilmer gratis tillgängliga via nätet. De ska kunna nås via webbplatsen Journal Digital. Ännu finns bara 50 filmer där. SVT tvekar dock vad gäller fortsättningen, pga juridiska och upphovsrättsliga skäl. Därtill är journalfilmerna en inkomstkälla. (www.slba.se/journaldigital/index.htm) (DN 16/12 2003)

Svensk Informationsdatabas för Läkemedel (SIL) startar i höst. Samtliga landsting har nu anslutit sig till ett projekt för att ge tillgång till "kommersiellt obunden information där besluten om val av läkemedel fattas – i mötet mellan patienten och vården. Att förlita sig till marknadskrafter och andra aktörer än landstingen för utveckling och finansiering av detta ligger inte i patientens intresse". Man menar att "IT-branschen har varit ointresserad av att utveckla lösningar anpassade efter vårdens krav". Erfarenheterna från arbetet inom Spriterm och Stockholms läns landsting (Janus informationsdatabas) kommer att tas tillvara inom projektet. Uppbyggnadskostnaden anges till 12.5 miljoner kr och driften beräknas till 10 miljoner kr per år. (www.swedrug.se) (SvD 28/1 2004, Janus 29/1 2004, CS 29/1 2004)

Även Bokia utmanar Seelig med artikeldatabas för bokbranschen. Bokias ledning har uttalat ambitionen att starta en egen artikeldatabas. Därmed kommer Seelig att få ytterligare konkurrens. I somras beslutade sig ju Bonniers och Norstedts att starta en ny artikeldatabas, Bokrondellen, som ska öppnas i vår. (SvB 31/1 2003)

2.4 Aktörer (övrigt)

BTJ i Lund skär ner med 10 personer. Som skäl anförs signaler om kommunernas fortsatt dåliga ekonomi. (Svensk Bokhandel 2/12 2003, DN 3/12 2003)

VD och koncernchef lämnar BTJ-gruppen. Joel Sommerfeldt lämnar vid utgången av februari sin befattning som verkställande direktör i Bibliotekstjänst AB och koncernchef för BTJ-gruppen. Rekrytering av ny vd har påbörjats. Under tiden fram till att ny vd tillträder upprätthåller ordföranden i BTJ-gruppen Örjan Håkanson befattningen som koncernchef. Tillförordnad vd i Bibliotekstjänst AB blir finansdirektör Thomas Pileby. Joel Sommerfeldt har varit vd för BTJ sedan februari 2000. Orsaken till att han nu lämnar sin befattning är inte känd. Svensk Bokhandel uppger dock att han "tvingas" avgå. (BTJ 24/2 2004, Svensk Bokhandel 24/2 2004)

Regeringskansliet upphandlar för 5.2 miljoner från Retriever, Nobicon och Dialog. Retriever vann Regeringskansliets "upphandling av tjänst för nyhetsbevakning på Internet", värderad till 1 miljon kr (OJS_204/2003 2003-10-23, TED 183669-03), Nobicon (Business & Market Information Nordic AB) dess "upphandling av "konsulttjänst för elektronisk nyhetsbevakning" (Anm: System, drift etc), värderad till 2 miljoner kr (OJS 022/2004 2004-01-31, TED 18647-04) och Dialog Sweden dess "upphandling av internationella nyhetskällor", värderad till 2.2 miljoner kr. (OJS 036/2004 2004-02-20) (TED 31268-04)

Retrievers omsättning ökade med 30 % till 21 miljoner kr 2003. Man gick också med vinst, 3.2 miljoner kr. År 2002 gick man med förlust 1.7 miljoner kr. Antalet kunder i Norge och Sverige ökade med hela 85 %, till 280, bl a av Eniro dess tjänst "Nyhetssök" i eniro.se. Bland nya kunder finns SVT och Regeringskansliet. (Dagens Media 19/2 2004)

Agent25 omsatte 12.5 miljoner kr 2003. Det är en knapp ökning jämfört med 2002, då omsättningen var 11.5 miljoner kr. Vinsten var 0.6 miljoner kr (2002 var den 0.4 miljoner kr). Agent25 har, enligt egen utsägo, 2.200 kunder, bland vilka finns "80 % av landets 150 PR-byråer. Man startar nu också en liknande verksamhet i Tyskland som i Sverige. (Dagens Media 19/2 2004, Agent25 2/2 2004)

Bonnier Affärsinformation minskade med 7.4 % under 2003. Pga kraftigt minskade kostnader inom affärsområdet förbättrades dock rörelseresultatet med 19 % till 95 miljoner kr. (Dagens Media 16/2 2004)

KreditFaktas vd nu även vd för D&B Sverige. Bonnier Affärsinformation, som köpte D&Bs verksamhet i Norden i oktober (se nyhetsbrev 2003:6) har utsett KreditFaktas vd Eva Gianko till vd även för D&B. KreditFakta och D&B kommer dock att ännu en tid vara två skilda bolag. (LK)

Pressens bild varslar 19 personer. Bakgrunden är "den snabba tekniska utvecklingen". Pressens Bild är ett systerföretag till DN och Expressen är marknadsledande i sin bransch. (DN 24/2 2004)

Ecovision har köpt Delphi Finansanalys. Man räknar därmed med en omsättningsökning om ca 12 miljoner för 2004. Delphi Finansanalys levererar finansiell information till börssidorna hos DN, SvD, GP och ca 30 andra tidningar. Ecovision, som omsatte 17 miljoner kr under fjärde kvartalet, är verkligen i köptagen: i somras köpte man Newmedia. (CS 12/12, 15/12 2003)

Eniro väntar sig ett tufft 2004: har sagt upp 100 anställda; vd avgår. Personalminskningen kostar 30-40 miljoner kr men väntas ge positiv för intäkter och resultat för 2005. I december meddelades att Eniros vd och koncernchef Lars Guldstrand tvingas avgå. Bakgrunden är oenighet med styrelsens ordförande, Lars Berg. Eniros vinst under fjärde kvartalet 2003 blev lägre än väntat, 106 miljoner kr (vilket dock ska jämföras med en förlust året innan med 592 miljoner kr). Intäkterna minskade till 1.865 miljoner kr, från 1.931 miljoner kr samma period 2002. (DN 6/12, 23/12 2003, SvD 18/2 2004)

Observer köper amerikanska MediaMap för 170 miljoner kr. MediaMap omsätter ca 90 miljoner kr per år. (DN 4/12 2004, Waymaker 3/12 2003)

Yahoo! lägger ner i Skandinavien. Ett 20-tal personer har sagts upp från kontoren i Stockholm och Köpenhamn. En person blir kvar som annonssäljare. Orsaken till nedläggningen sägs vara att skandinaviska Yahoo!-användare hellre går till amerikanska Yahoo!. Yahoo! har 5.4 miljoner användare i Skandinavien. (SR/P3 23/1 2004, Dagens Media 23/1 2004, DN, NT 23/1 2004)

Overture öppnar kontor i Sverige. Avsikten är att hjälpa företag att hamna så högt som möjligt i sökmotorernas resultatslistor. Overture, som köptes av Yahoo! förra året, samarbetar med sökmotorerna MSN, AltaVista, Spray och Alltheweb. (CS 20/2 2004)

Msn.se fortfarande störst vad gäller antal unika webbläsare. KIAs lista över januarisurfandet: Msn.se 6.2 miljoner unika webbläsare, Aftonbladet.se 5.7, Passagen.se 3.5, Spray.se 2.9, Lunarstorm 2.8, Eniro.se 2.7, Expressen.se 2.2, TV4.se 2.1 och DN.se 2.0. (Dagens Media 4/2 2004)

Aftonbladets webbplats har störst räckvidd bland medier på nätet. Enligt Orvestos helårsmätning för 2003 gällde följande vad avser veckoräckvidden (antal unika webbläsare per vecka): Aftonbladet.se 1.87 miljoner, Expressen.se 0.85, TV4.se 0.56, Dn.se 0.51, Spray.se 0.47, Di.se 0.25, SvD.se 0.20, Posten.se 0.18 och Gp.se 0.15. (Dagens Media 17/2 2004)

Aftonbladet har köpt köp- och säljmarknaden Blocket.se för 183 miljoner kr. Blocket.se omsatte ca 34 miljoner kronor 2003 med en vinst på ca 13 miljoner kr. (IDG.se 5/12 2003, CS 8/12 2003)

Dagens Industri tar upp konkurrensen med Privata Affärer på nätet. di.Privatekonomi är en "undersajt" till di.se som vänder sig till samma målgrupp som privataaffarer.se. Den riktar sig till annonsörer som inte vill köpa hela di.ses räckvidd. Kostnaden är 0.3-0.7 kr per "kontakt", dvs samma som för di.se. (Dagens Media 5/12 2003)

Torget har sålts - igen. Result, som ägs av entreprenören Ola Ahlvarsson, grundare av nedlagda e-handelsbolaget Boxman, har köpt 92 % av Torget. Resten ägs av småägare, varav Posten är störst med 4-5 %. Ambitionen är att "renodla den ursprungliga idén bakom Torget, dvs hjälpa besökarna hitta bästa pris och få köpstöd" samt att förstärka relationen med e-handlarna "genom att "utveckla nya delar, exempelvis business-to-business". (Anm: Har man hört det förr, mårne?).

Man ska också förstärka marknadsföringen: "Torget är ett bra varumärke, har bra tjänster och närmare 2.000 e-handlare, men ingen känner till det." Känt är däremot att Torget, som startades av Posten och kom ut på Internet 1996, spenderat långt över en miljard kr på utveckling och marknadsföring. 2001 tog riskbolaget ET, ägt av riskkapitalisten Kjell Spångberg, över.

I somras köptes ET av ett Bonnier-bolag för att komma åt förlustavdragen. I samma affär köpte Spångberg tillbaka delar av bolaget som ingick i ET. Torget har 55.000 besökare varje månad. Torget blev i februari föremål för stora artiklar bl a i DN efter anklagelser från Annonsörföreningen om ett omfattande fusk med besökssiffror, vilka blåsts upp med hjälp av mindre portaler. Avslöjandena härstammar från personal som fick gå när Spångberg tog över. (Dagens Media 21/1, 24/2 2004, CS 23/1 2004, DN 22/1 2004, NT 28/1 2004, DN 24/1 2004, 25/1 2004)

2.5 EU-direktivet om vidareutnyttjande av offentlig information

EU-direktivet om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn nu ikraft. Efter flera års behandling har "Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG av den 17 november 2003 om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn" trätt i kraft.

Kommentar: Om direktivet kommer att medföra några förändringar för de kommersiella aktörerna jämfört med idag återstår att se. Man kan anta att det inte kommer att förändra mycket. Jämfört med de tidigare skrivningarna upplever jag en nedtoning vad gäller att gå kommersiella aktörer till mötes. Det är många "bör" i stället för "ska". Här några utdrag:

"Detta direktiv innehåller ingen skyldighet att tillåta vidareutnyttjande av handlingar" ... "Offentliga myndigheter bör främja och uppmuntra vidareutnyttjande av handlingar" ... " ... bör ... när detta är möjligt och lämpligt, ställa sina egna handlingar till förfogande ..." ... "... medlemsstaterna bör uppmuntra offentliga myndigheter att göra handlingar tillgängliga mot avgifter som inte överstiger marginalkostnaderna för reproduktion och spridning ..." ... "bör inte heller hindra att olika avgifter tillämpas för kommersiellt och icke-kommersiellt utnyttjande."

Antagandet om att små eller ringa effekter förstärks av vad Statskontoret skriver i sitt PM 2004-02-03 (Dnr 2002/291-5). Det inses redan av dess första mening: "Så långt Statskontoret kan bedöma uppfyller Sverige i huvudsak de grundläggande kraven i direktivet". Ingen förändring alltså! /LK

2.6 Förslag om rättsinformationssystemets fortsatta utveckling

Rättsinformationssystemets utveckling utreds av både Statskontoret och Justitiedepartementet, vilka har presenterat varsitt förslag.

Statskontoret är sedan 1/1 2003 ansvarig samordningsmyndighet för det offentliga rättsinformationssystemet med portalen Lagrummet. I ett PM beskriver man det nuvarande systemet som "överlag som svårtillgängligt, svårnavigerat och ineffektivt. Bristerna gäller främst avsaknad av en gemensam

sökmöjlighet, obefintlig länkning mellan dokumenten samt oenhetlig presentation av informationen". Därför har man tagit fram en förstudie med förslag som man nu önskar synpunkter. Själv förespråkar man en lösning som baseras på att myndigheterna producerar och lägger ut sina dokument i standardiserade format i XML, vilka sedan monitoreras och görs centralt sökbara (t ex i sökmotorn Autonomy, vilken upphandlats för SverigeDirekt). För att genomföra förslaget räknar man med att avsevärda resurser i form av persontid behöver avsättas. Synpunkter på förslaget ska vara inne d 23/4.

Justitiedepartementet däremot skriver att "utvecklingen av rättsinformationssystemet bör i framtiden inte vara låst till gemensamma standarder för märkning, strukturering och sökning som omfattar hela systemet". Sökbarhet över hela systemet ska uppnås via beskrivning av dokumenten med metadata. Till skillnad mot Statskontoret föreslås att "utvecklingsarbetet med rättsinformationssystemet utförs inom ramen för beviljade anslag". Remissvar ska vara inne d 31/3.

Kommentar: Man kan undra varför de två parterna inte samordnar sig och enar sig om ett gemensamt förslag. De ca 100 remissinstanserna, som är bara delvis överlappande, måste nu klia sig i huvudet och ställa sig frågan "vem kan man lita på"./LK

(Statskontoret Dnr 2003/397-5, 2004-02-23, Justitiedepartementet 2003-12-18)

2.7 Biblioteksutredningarna

KB-utredningen klar. Det har väl knappast kunnat undgå någon att KB-utredningen nu överlämnat sitt betänkande "KB - ett nav i kunskapssamhället" (SOU 2003:129) till utbildnings- och forskningsminister Thomas Östros. BBL, som gjort en rundringning i bibliotekssverige, skriver att "I stora drag välkomnas utredningen i positiva ordalag men kritiska synpunkter finns beträffande den del som rör folkbiblioteken.". Här några av de sammanfattningar av utredningens förslag (som presenterades av Jakob Harnesk på TLS nyhetsplats i januari):

- Libris skall utvecklas till ett nationellt biblioteksdatasystem.
- Libris skall bygga en nationell biblioteksportal med samsökning i e-tidskrifter, artikeldatabaser mm
- En kraftsamling skall göras på digitalisering av Sveriges kulturarv (handskrifter, fotografier mm).
- KB får samordningsansvar för all informationsförsörjning till utbildning och forskning, alltså även när det gäller folkbibliotek (pengar ska överföras från Kulturrådet till KB).
- Det svenska nätbiblioteket inrättas med stöd via ett nationellt insatsprogram; helt klart 2008.
- Ansvarsbibliotekssystemet behålls med vissa förändringar.
- Ökad satsning på att högskolor och universitet själva skall publicera vetenskapligt material.
- De nationella upphandlingar som Bibsam drivit bör utvecklas. För detta behövs 10 miljoner kr/år.
- De totala kostnaderna för att utveckla och driva "Sveriges Nätbibliotek" uppgår till 64 miljoner kr under åren 2005-2008 (15-17 miljoner kr/år).
- Totalkostnaden för de förslag som läggs uppgår till ca 50 miljoner kr/år.

För den som inte har lust att ta sig igenom hela utredningen (484 sidor!) rekommenderas artiklar och kommentarer, inkl intervju med riksbibliotekarie Gunnar Sahlin, i BBL 2004:1. (SOU 2003:129 kan hämtas på www.utbildning.regeringen.se).

Biblioteksutredningen är klar. Utredningen "Om biblioteksverksamheterna" (Ds 2003:66), som nu är klar, föreslår tillägg till bibliotekslagen. BBL sammanfattar utredningens förslag så här:

- Bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet skall samverka.
- Kommuner och landsting bör anta planer för biblioteksverksamheterna.

BBL skriver också att "Förslaget måste nog betraktas som hovsamt, sannolikt är det det förslag som är politiskt möjligt." Biblioteksforeningens generalsekreterare säger att "det bidde en tumme". Utredningen är på 120 sidor och för sammanfattning och kommentarer föreslås även här artiklar i BBL 2004:1.

(Ds 2003:66 kan hämtas på www.biblioteksforeningen.org/dpdata/nyheter/01211/files/ds2003_66.pdf)

2.8 IT och politik

Nämnden för elektronisk förvaltning har inrättats. Det skedde den 1 januari. Nämnden ska "fastställa gemensamma standarder för myndigheternas elektroniska kommunikation med varandra och med medborgare och företag". I arbetet ingår bl a att förbättra myndigheternas webbplatser". Den verkar under Finansdepartementet och leds av Alf Nilsson, överdirektör på Skatteverket. Som berättats i tidigare nyhetsbrev bedrivs regeringens fortsatta arbete med IT-politiken förutom med denna nämnd bland annat av en IT-politisk strategigrupp (under Näringsdepartementet; leds av Christer Sturmark) och en Delegation för offentliga e-tjänster (under Finansdepartementet; leds av Gunnar Lund). På frågan om vem som gör vad skriver Statskontorets Öppna System: "Att spontant svara på vem som gör vad är inte helt lätt. Men på frågan om vem som har mest inflytande blir svaret utan tvekan: Nämnden för elektronisk förvaltning." (Öppna System 2003:4)

Sturmark vill göra Sveriges Televisions och Sveriges Radios arkiv tillgängliga via nätet. Christer Sturmark har presenterat den IT-politiska strategigruppens verksamhetsplan under perioden fram till november 2006. Åtta grupper med varsitt fokusområde bildas. Områdena är Tillgänglighet och tillit, Tillväxt, Miljö och ett ekologiskt hållbart samhälle, Vård och omsorg, Demokrati, Skola och lärande, Kultur, Biståndspolitik och digitala klyftor. "Få nyheter", menar Computer Sweden, som i alla fall framhäver gruppens förslag om att dela ut en publik ip-adress till alla samt dess betoning av ett fortsatt arbete på skolans område efter ITIS-programmet.

På IDG.se kommenterar Mikael Pawlo gruppens förslag om att göra Sveriges Televisions och Sveriges Radios arkiv på nätet med att det "står i direkt kontrast mot det förstärkta skydd för ensamrätterna som är manifesterat i de föreslagna förändringarna i upphovsrättslagen". Vidare: ska "upphovsmännens, framförarnas, författarnas, musikartisternas intresse av ersättning få stå tillbaka för en generell accessrätt till materialet?" Till saken hör också att SVTs arkiv ju är en värdefull tillgång i konkurrensen med de kommersiella TV-kanalerna samt en potentiell stor inkomstkälla. (Jfr nyheten ovan om att ljud- och bildarkivets planer på 5.500 journalfilmer gratis tillgängliga via nätet. Jfr också BBCs planer på att lägga ut delar av sitt arkiv på webben. Se under Internationellt ovan).

(NT 3/12 10/12 2003, Mail-IT 2003:43, CS 3/12, 5/12 2003, telekom.idag.se 5/12 2003, IDG.se 15/12 2003, Verksamhetsplan för Regeringens IT-politiska strategigrupp 2003-12-04; kan hämtas i pdf från www.naring.regeringen.se/fragor/it/pdf/verksamhetsplan_it_strategigrupp.pdf)

ITPS slutrapport om den svenska IT-politiken är nu publicerad. På uppdrag av regeringen har ITPS, Institutet för tillväxtpolitiska studier, utvärderat den svenska IT-politiken. Rapporten sammanfattar den hittillsvarande politiken med att: "Ambitionsnivåerna är det inget fel på, men var finns strategierna och nu ser vi andra länder passera oss. De har helt enkelt blivit bättre än Sverige." Detta kommenterar Statskontoret så här: "Statskontoret ... har i stort sett samma syn på utvecklingen som ITPS."

(Anm: I nyhetsbrev 2003:6 referades delrapporten "IT och kulturen", inkl något av den kritik som Kulturdepartementet där fick för hur man förvaltat uppdraget att sköta Kulturnät Sverige.)

Slutrapporten är mycket bred och är nu ute på remiss till den 23/4. (En lärande IT-politik för tillväxt och välfärd. ITPS rapport A2003:015, www.itps.se/pdf/A2003_015.pdf, Mail-IT nr 5 2004, Öppna System 2003:4)

Gea har lagts ner. Gea, Gemenskapen för elektroniska affärer, lades ner vid årsskiftet. Huvudmännen, bland dem IT-företagen, Kommunförbundet och Statskontoret, anser att e-affärer inte kan ses som något isolerat. Tillkomsten av den IT-politiska strategigruppen och delegationen för 24-timmarsmyndigheten gör också Gea överflödig. Geas vd Mikael von Otter är nu anställd på Svenskt Näringsliv. (CS 18/2 2004)

2.9 Legalt

Det blir inga kungörelser gratis på nätet - ännu. Som berättades i nyhetsbrev 2003:6 började PRV redan i höstas förbereda för överta kungörandet av beslut och andra åtgärder av myndigheter, vilket skulle ske i en elektronisk tidning på Internet. Man t o m rekryterade personal för detta - trots att remisstiden ännu inte gått ut för den utredning som föreslagit övertagandet! Men ännu är ingenting klart - och PointLex fortsätter att tillhandahålla Post- och Inrikes Tidningar online. (LK)

Ny myndighet för företagsregistrering när PRV delas i två delar. Den nya myndigheten kommer att utgöras av nuvarande bolagsavdelningen i Sundsvall under namnet Bolagsverket. I PRV samlas de ärenden som i dag finns inom patent- och varumärkesavdelningarna. Delningen verkställs d 1/7 2004.

Skatteverket har bildats. Den 1 januari bildades Skatteverket av RSV, tio lokala skattemyndigheter och kronofogdemyndigheterna. IT spelar en nyckelroll; ett ärende ska kunna hanteras av handläggare var de än befinner sig i landet. Därtill ska databaser slås ihop. (CS 23/1 2004)

LIBRIS portalupphandling. Som informerades i nyhetsbrev 2003:6 måste LIBRIS göra om sin portalupphandling efter att ha förlorat i Länsrätten mot Sunstone. Sunstone hade vunnit upphandlingen pga ett lägre pris och en teknisk funktionalitet som överträffade konkurrenternas på nästan samtliga punkter. Problemet var bara att LIBRIS uppfattat Sunstones anbud som att även vissa tilläggsfunktioner ingick i grundpriset. När de fann att så inte var fallet lät de uppdraget gå till nästa leverantör. Detta överklagades av Sunstone till Länsrätten, som fann att det faktiskt funnits oklarheter i förfrågningsunderlaget och att upphandlingen därför måste göras om. (LIBRIS-meddelanden 17/12 2003)

Förslag om lättnader i PUL för löpande text. Den som skriver personuppgifter i löpande text på Internet, i e-post eller andra dokument ska inte behöva bry sig om alla regler i personuppgiftslagen (PUL) om hur uppgifterna får hanteras. Det räcker att se till att uppgifterna inte missbrukas för till exempel förtal. För personregister och databaser ska PUL gälla på samma sätt som idag. Detta föreslår PUL-utredningen i ett betänkande till justitieminister Thomas Bodström. (CS 13/2 2004, Justitiedep. 11/2 2004)

ICA Kort får kritik av DI för att man kartlägger kundernas köpvanor. De köp som sker med ICAs kort registreras och uppgifterna sparas i 18 månader. DI kräver nu att kunderna får information om att detta sker och att de erbjuds möjlighet att vägra kartläggning. (Metro 20/1 2004, DN 20/1 2004, CS 21/1 2004)

2.10 Diverse

Universitet och högskolor som deltar i Nätuniversitetet får dela på 100 extra miljoner. Pengarna fördelas av utbildningsdepartementet och ska främja utvecklingen av nya kurser. Av de 33 som får ta del av stödet får Lund mest, 11 miljoner kr, Mitthögskolan 7 och Växjö 6. (CS 22/12 2003)

"Används mest för nöje"? SUNET i blåsväder efter användarstudie. SUNET genomförde i höstas en användarstudie i samarbete med SCB. Den visade att en tredjedel av studenterna - 85.000 personer - ägnar sig åt fildelning (t ex KaZaa) och att några få procent av dessa belastar studentnäten allra mest. SUNET presenterade självt studien med rubriken "Tekniker och datavetare hämtar filmer och musik". Studien tolkades av TT, Sveriges Radio, Metro m fl (inkl undertecknad /LK) som att "Sunet används mest för nöje" och "att det för 100-tals miljoner skattefinansierade universitetsdatornätet främst ägnas åt nöjesanvändning". SUNET gick i taket och menade att detta var en feltolkning, ty denna användning är privat och sker mest från bostaden. "Under 10 % av samtliga studenter bor i studentbostäder där uppkoppling mot SUNET ingår i hyran". (basun.sunet.se/aktuellt/fildelning.pdf) (P1 29/12 2003, Metro 30/12, SUNET 17/10, 30/12 2003)

1.7 miljoner svenskar har tillgång till bredband i hemmet. Det innebär 26 % av alla svenskar 15-74 år har tillgång till bredband i bostaden. (NT 25/2 2004, CS 30/1 2004)

54 % av Internetanvändarna e-handlar. Det visar en rapport från PTS. (CS 25/2 2004)

Cashkortet läggs ner. Det används av alltför få, bl a pga av att vanliga bankkort blivit allt enklare att betala med. Bakom cashkortet står Föreningssparbanken, Handelsbanken, Nordea och SEB. (DN 9/1, 13/1 2004)

2.11 Informationshantering

Nationalencyklopedin, Eniro och CDON väljer Apptus sökmotor. Betr Nationalencyklopedin och Eniro (som sedan tidigare nyttjar Apptus för Gulasidorna.se) ska Apptus ska även svara för drift, hantering och övervakning. (Driftuppdrag utgör mellan 15 och 20 % av Apptus totala omsättning). Appus, som är ett Lundaföretag, ska nu etablera sig även i Stockholm. (CS 15/12 2003, 26/1 2004, Apptus 17/12 2003, 2/3 2004)

DI.se tillhandahåller visualiseringsfunktion med "Börskartan". Börskartan visar grafiskt (med rektanglar, färger mm) företagen på Stockholmsbörsen vad gäller börsvärde, kursutveckling mm. Vissa variabler kan användaren själv styra. Finns på DI.se, välj "Börskartan". (DI.se)

Dublin Core äntligen svensk standard. SIS meddelar att den första delen av Dublin Core nu blivit fastställd som svensk och internationell standard. (SIS 13/1 2004)

Detta material är i helhet och dess delar skyddat av upphovsrätt. Vidaredistribution, mångfaldigande eller återpublicering kräver skriftligt tillstånd från Svensk förening för informationsspecialister, Box 55580, 102 04 Stockholm. Telefon 08- 678 23 20, Fax 08-678 23 01, E-post kansliet@tls.se